

30 CAPUT XV.

Si procedat à *Scorbuto*, *Hydrope*, &c. ratio habenda est horum morborum. Externe *Vesicatoria*, *Cucurbitula* & *Fonticuli* conveniunt; sed supra omnia suademus ut peccus foveatur *Salibus Volatilibus Oleosis*.

Pro morbi huius *Prophylaxi*, mediocritas observanda est in usu sex rerum non Naturalium, & sedulo studendum est ut omnes evacuationes naturales debitum ordinem observent; & *Alvus* potius solutio quam pigrior semper remaneat.

CAPUT XV.

De Palpitatione Cordis.

1. **P**alpitatione Cordis, est Cordis, & Arteriarum motus convulsivus: cor autem est præcipua pars affecta.

2. Manu sentiri potest, & quandoque adstantibus videre & audire licet. Si procedat ab ira, timore, amore, exercitio immoderato, &c. Citissime cursum suum absolvit sed si ab *Atrophia* vel *Cachexia* originem ducat, diutiùs moratur, & sentitur quædam ponderositas a pastu, sed si à *Scorbuto* oriatur, adest anxietas, &c.

3. *Causa* vel consistit in vitio Sanguinis, (qui cum sit nimium acidus vel biliosus vellicat nervos cardiacos & fibras motrices) vel procedit ab obstructione, si quid nempe adhæreat cordi vel arteriis, unde spiritus Animales cum impetu moventur, &c. & exinde est quod tristitia subita, timor, pudor, amor, &c. Palpitationem producant.

4. Hic morbus pro periculoso habetur, & floriat ab obstructione vel Læsione vasorum cardiacorum; raro aut nunquam curatur: sed si *Sympatica* sit, curato morbo ex cuius consensu oritur, vel ipsa curabitur.

5. Et equidem opus foret minoris labori curam huius morbi instituere, si rite dignosceretur causa; quæ quandoque facile satis, quandoque multò difficiliùs

eruit.

De Palpitatione Cordis.

eruitur. Sed si materia acris & viscida peccet (in paroxysmo) *Salia Volatilia Oleosa* nulli remedio cedunt, Vel,

℞. *spiri. Vini.* ℞ij. *Sal. Volat. Succin. C. C.* aa. ℥j. *Cinamom.* ℥vj. *Sal. Tartar.* ℥ij. Diger. per septimanam unam: deindè Destill. in Balneo Mariæ? Spiritui destillato adde *Olea Chimica, Macis, Caryophyllor. Sem. Anisi,* quantum cum illo commodè incorporari potest; ultimo infunde *Croci, Castor.* aa. ℥j. dosis gut. 30. in ullo vehiculo appropriato.

Sed si oriri videatur à *Sale Bilioso, Cardiaca* temperatoria cum *Acidis* lenioribus usurpentur, ut *Spiritus Salis Ducl. Succus Citri, Lujula, Tinct. Corall. &c.* In Paroxysmo *Venesectio* etiam conducit, præcipuè si adsit *Plethora.* Quamcumque autem agnoscat causam, *Absorbentia, & Bezoardica* exhiberi possent, ut *Bezoard. Mineral. Terra Sigillat. Margarit. Corall. Ocul. Cancror. Test. Ostrear. &c.*

Paroxysmo pedem referente purgatio levior, & moderata locum obtinet, ut *Pill. Tartar. ex tribus, Vel, ℞. Rhabarb. ℥ij. Tartar. ℥ij. Aq. Cinnamom. ℥vj.* fiat infusio pro una dosi. Purgatione peracta *Diaphoretica* leviora sæpè profunt, ut

℞. *Laud. Lōdinens. Campher.* aa. gr. ij. *Bozoard. Mineral. gut. iv.* cum *Confection. Alkerm. f. Bolus.*

Si procedat à *Scorbuto, affectu Hipochondriaco vel Hysterico, Cachexia, Atrophia,* aut similibus, promenda est cura horum morborum, à quibus ipsa dependet.

In curando hoc morbo laudant Medici *Cor suis, Bovis, Cervi, &c.* Externè suadent ut usurpentur *Cucurbitula, Sacculi, Unguenta, Fumigationes, &c.*

CAPUT XVI.

De Syncope, seu Leiptohymia.

EST subita suppressio functionum Vitalium, orta à animia fusione vel Coagulatione Sanguinis.

2. Si

2. Si solummodò adsit virium jactura, cum *Vertigine* & strepitu in Capite, varii colores oculis representati, labia, & Genæ pallidæ, sudores frigidi, & tantillam ægritudinis, dicitur *Eclypsis*: sed si adsit etiam animæ deliquium dicitur *Leipotymia*, & si præter omnia hæc *Symptomata* pulsus etiam & respiratio deficient, dicitur *Syncope*; vel *Asphyxia*, & ægrotans pro tempore mortui speciem præferet.

3. *Deliquium Animi* oritur vel à penuria, suppressione, vel dissipatione spirituum animalium.

(1.) Penuria oriri potest à nimia sanguinis jactura, diarrhæa, alimenti defectu, &c.

(2.) Supressio ab ingrata aliqua visione, aut odore; vel ab affectibus animi, ut terrore, amore, &c.

(3.) Dissipatio, à veneno, feбри pestilentiali, extremo labore, &c.

(4.) *Leipotymia* in fæminis *Hysterico affectu* obnoxiiis, vel quæ à *Phlebotomia*, ingrato odore, visione aliqua inimica, &c. provenit, non multum metuenda est: Sed si *paroxysmus* diù persistat cum respirationis & pulsus defectu vel si crebrò recurrat, & ægrotans *Phthisi* obnoxius sit mors fores pulsat; & si *tremor* & *Convulsiones* adsint, omnis salutis spes deplorata est.

5. *Therapeia, Cardiaca* animi deliquio appropriata, sunt illa quæ vel spiritus volatilizant, quando *Acidum* coagulans prædominatur, vel quæ eosdem restaurant & concentrant, quando exhausti & dissipati, & irregulariter in cor & arterias exploduntur. Primi generis *Cardiaca* sunt volatilia salino *Alkalia*, adiuncta sulphureo *Aromaticis*, (i. e.) *Salibus Volatilibus Oleosis*, quorum Catalogum superiore capite recensuimus; Vel.

℞. Aq. Cinnamom. ℥iv. Spir. Sal. Armoniac. gut. 30. Ol. Cinnamom. & Succin. aa. gut. ij. Syr Cario- phylloz. ℥ss. Misc. Hicce add. Aq. Borragin. Melif. vel Rosor. prout necessitas & occasio postulat.

Sed si *Leipotymia* à febribus, &c. proveniat, *Acida Volatilia* (i. e.) *Spirit. Formicarum*, & *Sulphureo-spirituosa* adiuncta acidis præferenda sunt; ut *Spir. Sal. Dulc. Sulphur. Nitri*, &c. Vel.

℞. Aq.

R̄. Aq. Meliss. Cinnamom. aa. ℥ij. Confectio Alkerm. ℥j. ℥j. Syr. Corall. ℥j. Misce f. Julapium. Hisce adde succum citri, aurantiorum, Lujula, & similia, quando nempe deliquium provenit à nimia dissolutione sanguinis; semper tamen ratio habenda est morbi à quo provenit deliquium.

Externè irroretur facies aqua frigida; & Spiritus Salis Armoniaci fortissimus naribus admoveatur, &c.

CAPUT XVII.

De Inappetentia & Nausea, seu cibi Fastidio.

1. Inappetentia & Nausea est depravata ventriculi fermentatio.

2. *Causa* (plerumque) est vel bilis præternaturalis, vel visciditas pituitosa in plicis ventriculi latitans, vel admixta ejus proprio fermento; vel denique vitium inest liquori glanduloso fermentationi adaptato.

Causa Accidentales forent, vel abusus sex rerum non naturalium, morbi alii prægressi (veluti febres, à quibus sanguis depravatur, &c.) vel defectus fermenti vitalis: & quandoque etiam oritur ex consensu aliarum partium, ut cerebri, uteri, &c. Vel ex quodam accidente quod Spiritus Animales exagitat.

3. Si in initio morbi contingat, res non aded periculi plena est, ac si in declinatione; si Chronicorum morborum consortium ambiat, in deterius vergit; & pejus se habet in pueris quam in adultis.

4. Pro *Curatione*, primo Emeticum levius conducit (ad illud eliminandum quod fermentum vitiat) & deinde si quid biliosum in culpa sit, stomachica una cum acidis temperatioribus conveniunt, ex. gr.

R̄. Spir. Salis Dulc. Essent. Menth. Absint. Elixir. Propriet. Paracels. aa. ℥j. Aq. Cinam. ℥j. Misc. Dosis ℥j. sepius. Vel.

Q

R̄. Cin.

℞. Tinct. Nucis Moscat. Piperis aa. ℥j. Spir. Sal. ℥j. M. Dosis gutt. xxx. Absynthium & semina Carminativa addantur cerevisiæ ordinariæ, quæ pro omnibus vehiculis inservire possunt.

Sed si acidum viscidum, dolorem gravativum in ventriculo producat, & absorbentia Volatilia Aromatica locum obtinent, ut,

℞. Octi. cancror. Corall. aa. ℥℥. Ol. Stillat. Aurantior. Montb. aa. gurr. ij. Misce. Vel,

℞. Spirit. Sassafras, Limon. aa. par. i. Infund. Myrrh. Aloes, Croci, aa. quant. sufficit: Elixiris huius decantati singulis guttis xxx. adde Olei Cinamom. gut. ij. pro una Dosi.

Purgatio levior etiam conducit ad reliquias (si quæ sint) Evacuandas, ut *Elect. Diaprun. Sylvii Cholagogum, Pil. Aleopang. Stomach. &c.*

Immodicus usus dulcium & pinguium sedulo vitetur: hæc fermentum Stomachi pervertunt, sicut & omnia sulphura durioris indolis, nitra lixivialia, &c. Opium fermentum obtundit & hebetat. Motus etiam nimius vitandus est, nam humores quiescentes excitat, unde spiritus irregulariter functiones suas obeunt: idem etiam dicatur de affectibus Animi.

Sed quandoquidem inappetentiam plerumque sic symptomata alterius cujusdam morbi præcipua cura habenda est illius morbi, cui ortum suum debet.

CAPUT XVIII.

De Appetitu Nimio.

1. EST insatiabile comedendi desiderium, ortum à fermento ventriculi vel nimia quantitate aucto, vel nimia acrimonia prædito.
2. Quandoque nullus adest vomitus, & tunc dicitur

Bu-

Bulimeos plerumque tamen vomitus succedit & sæpissimè etiam dejectiones, quo in casu dicitur *Ku-norexia*.

3. Antumo causam deducendam esse à succo è glandulis ventriculis & Æsophagi exudante, nimia mole abundante, vel nimis acri & acido, licet & succus pancreaticus & saliva ejusdem vitii correa sint; etiam nimium cibi acris & remediorum ejusdem naturæ assumptum famem hanc producit.

4. Si non usque adeo extrema sit hæc fames, & si Plæthorica constitutio adsit; patientes exindè pinguescunt: sed maxima pars hominum, hoc affectu percitorum, macrescunt, & nisi præsentem ferant opem, in cachexiam, Phthisin, &c. præcipitantur.

5. *Therapeia*. Omnia Acida & acria procul extant, & pingua & Oleosa, quæ Acrimoniam obtundunt in usum vocentur. Absorbentia hic sine dubio conducunt, sicut & omnia Salia Alkalia fixa & Volatilia; perimunt enim & temperant naturam Acidorum Corrodentium; hisce junge opiata.

1. ℞. Cretæ, Boli veri, Cinamom. aa. ℥j. Ol. Menth. Sem. Anisi aa. gut. x. Theriac. venet. Antiq. ℥iij. Misce Dosis ℥j. in Aq. Cinnamm. Vel.

2. ℞. Sal Volat. Oleos. gut. xv. Laudan. Liquid. gutt. x. Ol. Amygh. Dul. ℥ss. pro una dosi. Vel,

3. ℞. Antimon. Diaphoret. Corall. præparat. aa. ℥ij. Laudan. Londinens. ℥ss. Ol. Cinamom. gutt. x. Misce. Dosis ℥ij in vino Malag.

Laudant Medici jusculum Pingue, Gelatinas, Vitella Ovorum in vino Meraciori exhibita.

Veteres & nonnulli etiam ex recentioribus Medicis suadent evacuationem instituendam esse per vomitum & secessum; Sylvius & Deckerus hanc sententiam rejiciunt, nos tamen novimus vomitum curam hujus morbi perfecisse.

CAPUT XIX.

De D^ore Ventriculi, ejusque Symptomatis; Ructibus,
Cholera, Inflammatione, &c.

1. ETS sensatio dolorosa in parte affecta, orta à
corrodente quadam Acrimonia, continuam
solvente.

2. Dicitur *Cardialgia*, quando superius ventricu-
li orificium afficit, & *Dolor Ventriculi* quando pylor-
um afficit.

3. *Signa Cardialgiae*; sunt dolores acres, summi &
exquisiti, circa foveam ventriculi, quos, quando-
que comitantur vomitus, vertigo, Leipothymia,
Convulsiones, &c.

Si aliam Ventriculi partem afficiat, vel Pylorum,
Colicam, imitatur cum dolore quidem acerbissi-
mo, sed sine Symptomatis illis horrendis: plerum-
que tamen Vomitum producit, ardorem Ventricu-
li, ructus flatulentos, strepitus in intestinis exci-
tat, ut & Ventriculi distensionem, &c.

4. *Causa* est solutio continui ab Acido aliquo Muco-
so bile Volatili, & Vaporibus Acrioribus, Causticis,
Deleteriiis, & Malignis Salibus (ut in peste) Lumbricis,
Nimia Ingurgitatione ciborum acrium, Vene-
nis, & aliis Heterogenitate partium dotatis: quæ
omnia ad eodè divellunt & distrahunt fibras Nervosas, ut
Spiritus Animales extra ordinem cogantur, & furi-
bundos ineant motus; inde oriuntur gravissimi illi
dolores, qui variè ægrotos scrutantur pro natura cau-
sæ peccantis: quæ si sit Mucilago ulla viscida & Acido
Commixta, & si occurrat portio aliqua Bilis Volatilis
exindè formatur fermentum flatuosum, quod cum in
Duodeno majorem acquirat quantitatem (ubi nempe
duo succi sibi invicem occurrunt) omnes supergredi-

cur sine, seipsum in intestina, Hypochondria, Ventriculum, &c. quaquaversum propellens: unde procedunt illa Ventrictormina, intestinorum strepitus: & ubi ejus cursui obex ponitur, etiam intumescencia. Quod etiam particulis suis acutioribus fibras nervosas vellicat, unde sequitur Spasmodica contractio Ventriculi & intestinorum, ex qua contenta necessario ejiciuntur; & prout hæc Salia sunt magis vel minus Caustica eo augetur vel diminuitur morbi malignitas; & aliquando non solum subsequuntur vehementes Evacuationes, sed & inflammationes, abscessus, Ulcera, Gangræna, imò & nonnunquam ipsa mors horum vestigia premit.

5. Hic morbus est de acutorum genere, & periculo plenus: & prout Symptomata magis aut minus vehementer urgeant, ita ferendum est Judicium. Si severissimi torquent dolores, una cum sudoribus frigidis, animi deliquio, & Convulsionibus, mors metuenda est: & si adsint febris Maligna, Dysenteria, &c. Omnis ferè labitur spes: & si adsit singultus, de morte adventante non amplius dubitandum est. Sed si dolores non usque adeo urgent, Symptomata mitescant, & Evacuationes minus vehementes sint, vel si solummodò à flatibus procedant: minus est periculi.

In Constitutione Sana & Athletica, Cardialgia, ructus, & vomitus Critici, sine magno dolore, aut noxa sunt.

6. *Therapeja.* Motus violentiores, vel corporis, vel animi in hoc morbo suscipiuntur, hostem enim è latere excitant, & nosmetipsi sæpissimè experti sumus, quod frigus externum, si in ullam corporis partem penetraverit, præcipuè si *Abdomen*, *Pectus* vel *Pedes* corripuerit, *Cardialgiam* excitavisset; & in hoc casu Bolus sequens mirè efficax evasit.

℞. *Bezoard. Mineral. gr. xv. Ol. Destillat. Mentha, Carri Cinamomi, aa. gut. ij. Laudan. Londinens. gr. ij. cum Conserv. flor. Borræg. f. Bolus.*

Absorbentia quidem adjuncta *Stomachicis* & *Carminativis* (& si dolor valdè urgeat, & vehementia adsint Sym-

38 CAPUT XIX.

ptomata) etiam Opiatis benè præparatis, maximè profunt: sed oriatur ex assumptione ullius, v. gr. veneni, &c. nauseam, & vomitum creet, Emerica leviora primò exhibenda sunt.

1. R. Aq. Cinamom. Mentha aa. ℥j. Syr. Limon. ℥ss. Laudan. Liquid. gut. x. Misc. Vel,

2. R. Sal. Absinth. ℥ss. Ol. Cinamom. Menth. aa. gut. ij. Syr. Citr. ℥ss. Misc.

Si Cholera adsit & bilis majore impetu fursum quam deorsum evacuationem attentet, Enemata Emollientia conducunt, ut & Colagoga & Laxantia.

Ex. gr.

1. R. Cassia recenter Extract. ℥ij. Senn. Rhabarb. pulveris. aa. ℥ij. Ol. Stillatit. Menth. Macis aa. gut. ij. Laud. Liquidigr. j. Misc.

Si suspicio adsit malignitatis adde Alexipharmaca.

2. R. Theriac. Venet. ℥j. Sal. Volat. C. C. gr. vi. Ol. Chymic. Cariophyll. Aneth. aa. gut. ij. Misc.

Si adsit inflammatio, & æger Athletico corpore gaudeat prodest Sanguinem detrahare; non autem Catharsis aut Vomitus promovenda sine maxima cautela Absorbentia in hoc affectu conveniunt, sed Salina Urinosa precellunt, & si dolor valdè urgeat addantur Anodyna. Si Cardialgia à flatibus procedat Chasarticum aliquod Carminativum & Enema ad transitum liberio-rem promovendum opem sine dubio ferent.

Externè Salia Volatilia Oleosa pro fomentationibus utiliter usurpantur, & in Cardialgia Spir. Rosismarin. quo foveatur Ventriculus presens affert levamen.

CAPUT XX

De Singultu.

1: Est morbus Ventriculi, & Causa est quodcun- que orificium superius Ventriculi inquietare

Vaa